

VOJISLAV DESPOTOV

Miért gyűlölöm a haikut

1.

*A természet 1950-ben nagyot tévedett.
A gyerekek megálltak a növésben
és teleszkópok nőttek a füttyjük helyén,
melyek azt mondták nekünk, egyedül vagyunk
a központi bizottság nevű
kozmoszban, és ezért ki kell találni
valami elméletet a világúrról.
Sztálin halála után sokan elhittük
a kistermetű Einsteinnek a relativitásról szóló
elméletét, fejlődő szívünkben abszolút törvény lett.
Néhány 1950-es évekbeli műszaki hiba miatt
sohasem fogok a Szupermenre hasonlítani.
Első versem megírásakor 1963-ban
egyedül voltam a szobámban,
és még reménykedtem.
Ma szerencsére újfent egyedül vagyok,
egy másik szobában ülök,
bútorozva lakozom,
egykori Szupermen-kandidátus.
Huszonvalahány fényévre attól
az első primitív pillanattól, amikor költeni kezdtem.
Talán ezernél is több költő van ebben a hotelszobában,
a Manhattan nyugati oldalán.
A liftekben találkozunk. Sietünk felfelé.
Nem ugrálunk, kedves olvasóink.
Nem jut eszünkbe, panaszkodni
a képmutatás, a nukleáris kultúra
vagy az értékek szétrohadása miatt.
Közülünk senki sem bolond,
hogy a természethez való visszatérésről
és hasonló hülyeségekről regéljen.
Mi sohasem próbáltuk meg
felválni az ereinket.*

2.

*Oh, te broadway-i naplemente!
Ragyogj ránk fényes pompáddal,
ránk akik gyűlöljük a haikut!
Elmegyek innen inkább lassan,
mint gyorsan, mert ha nem maradok,
előbb vagy utóbb meghalok.
Isten veled, Bloody Mary.
Holnaptól kezdve a televízió keresztül
rendelek szendvicseket.
Véres Marika, engedj el,
nyugodtan akarom nézni, ahogy két rendőr
a Times Square-en neoncsövekkel
agyonver egy feketét.
Akarom! Akarom! – eldöntöttem,
még mielőtt elkezdték volna,
győzedelmeskedett bennem
a képregény bölcsessége és
a remény, hogy szebb lesz a látvány
minden próbálkozástól, amit később leírok.
Például azt, hogy milyen precizitással
röpködnek a helikopterek a félig agyonvert,
test fölött,
az összetört bordákon landolnak,
miközben sültcsirkét majszolnak és
az Ötödik utca fésűit
beledöfik Harlem fejébe,
karácsonyi pulykával törik össze tranzisztorát,
melyben a lelke elrejtőzött,
mert a tranzisztor manapság olcsó,
a kínálatnak köszönhetően.
Úgy érzem magam, mint
a Szupermen harmadik folytatása,
aki biztos távolságból segíti a felkoncolást.
Az áldozat teste, uraim, fehér lett,
de mindjárt befestették a hotelünk színeire.
Ritka pillanat ez, amikor a test felülírja
az értelmi szerencsétlenséget és a természet hibáit!
Mennyivel jobb ma, mint 1950-ben!*

3.
*A költészet már nem kötelező,
 és nem kell figyelembe vennie a nyelvet,
 nem fontos, hogy visszaszerezze a tekintélyét,
 amivel 1963-ban vagy előtte rendelkezett,
 amikor a költők kiugráltak fizetetlen szobáik ablakán.
 Az a fontos, hogy
 a legújabb költészetet műveljük,
 mert általa
 könnyebb túlélni
 a régi témákat.*

New York City, 1983. július 3.

Program

*Nagyon szigorú programot dolgoztam ki
 Versek és poémák írására
 Az ötéves tervem a következő:
 Egy (fekete, lakozott) kötetre
 Való jó vers a kozmikus dolgokról
 (A verseket a felismerhetetlenségig stilizálni)
 Egy kicsi (sárga?) könyv olyan versekkel,
 Amelyek véletlenül jutottak eszembe,
 Valami különös inspiráció folytán
 Kávéházban, hajón vagy zuhanyozás közben*

*Húsz százalékanak szellemesnek kell lennie,
 Néhol rímeljének, nagy, elképesztő dolgok
 Felismeréséről szóljanak, de pofonegyszerűen*

(Kell majd egy nagy adag cinizmus is – jól keverjük össze!)

*Legyen egy rakás vers a katasztrófákról és a kataklizmákról
 Félelmet keltsenek és egyeseket szoliptikus energiával töltsenek fel,
 Akik csalódtak a nyelvben és a nehéz igékben
 A megrémült tudatot helyyel-közzel ellentmondásba kergetni*

*Ezt a csomagot ajánlott fiókban őrizni
 És alkalomadtán váratlanul kinyitni*

*Írni kell hét-nyolc verset
A nagy városokról, öt-hatot a sportról.
A politikáról legyen csak három
Egy hosszút az autópályákról
Ahol a rendőr megbünteti a gyalog közlekedőket*

*Negyven százalék legyen komoly hangvételű,
harminc százalék átlátszóan szomorú
A többi ironikus, kellemes és ravasz
A verssorok fele legyen hosszú, a másik fele legyen rövid
Legyen címük, néhányak ne legyen, csak csillaggal jelöljük
Ajánlás egyáltalán ne legyen*

*A végére tervezek egy csokor tartalék verset
A szexről, a virágok locsolásáról és a családi tragédiákról*

*Különös örömmel
Tervezek egy appendixet a mexikói kábszer-növényekről*

*És mivel a költészetből sosem elég
Ezért az életben meglepetések is lesznek*

*Például majd tizenkét
bloody fucking haiku is helyet kap*

FENYVESI OTTÓ fordításai